

Obsah

Obsah.....	3
Úvod.....	7
1 História, súčasnosť a trendy v gastronómii.....	9
1.1 História úpravy potravín.....	9
1.1.1 Francúzske kuchárske umenie a významné osobnosti gastronómie.....	11
1.1.2 História slovenskej gastronómie.....	12
1.2 Nové trendy v gastronómii	15
1.3 Základná terminológia a definície	18
1.4 Stolovanie.....	24
1.4.1 Stolový riad, náčinie a prestieranie	25
2 Spoločné stravovanie.....	27
2.1 Diferencované stravovanie	28
2.1.1 Stravovanie detí	29
2.1.2 Stravovanie školskej mládeže.....	31
2.1.3 Stravovanie vysokoškolskej mládeže.....	32
2.1.4 Stravovanie zamestnancov	33
2.1.5 Stravovanie ľudí vo vyššom a pokročilom veku	34
2.1.6 Stravovanie chorých ľudí	34
3 Základné druhy potravín a ich použitie pri príprave pokrmov	37
3.1 Tuky a oleje	37
3.2 Sladidlá	40
3.3 Konvenientné potraviny	41
3.4 Pochutiny	43
3.4.1 Koreniny	44
3.4.2 Povzbudivé pochutiny	60
4 Moderná technológia a technologické zariadenia v gastronómii	67
4.1 Kuchynské náčinie	67
4.2 Nádoby na prípravu pokrmov.....	70
4.3 Zariadenia využívané pri príprave pokrmov.....	72
4.3.1 Remoska	72
4.3.2 Steamer	73
4.3.3 Konvektomat	73
4.3.4 Mikrovlnná rúra	74
4.3.5 Fritéza, fritovacie zariadenia	76
4.3.6 Grilovacie zariadenia	77
4.3.7 Salamander.....	79
4.3.8 Indukčný sporák.....	79
4.3.9 Šokový schladzovač /zmrazovač.....	79
4.3.10 Regenerátor	80
4.3.11 Vákuovací prístroj.....	80
5 Technologické postupy a úkony pri úprave potravín	81
5.1 Predbežná príprava.....	81

5.1.1	Tenderizácia	85
5.1.2	Biochemická predbežná príprava	85
5.1.3	Tepelná predbežná príprava	86
5.2	Studená úprava potravín	86
5.3	Tepelná úprava potravín	86
5.4	Dokončovanie jedál	87
5.4.1	Zahusťovanie pokrmov	87
5.4.2	Dochucovanie	88
5.4.3	Zdobenie.....	89
5.4.4	Výdaj pokrmov	89
6	Tepelná úprava potravín.....	91
6.1	Varenie.....	91
6.2	Dusenie.....	95
6.3	Pečenie	97
6.3.1	Pečenie v rúre.....	97
6.4	Vyprážanie	100
6.5	Čas nevyhnutný na tepelnú úpravu potravín.....	102
7	Zmeny v potravinách počas technologickej prípravy pokrmov	103
7.1	Zmeny hmotnosti a straty živín	103
7.2	Vplyv tepelných a iných procesov na kvalitu tukov.....	106
7.2.1	Straty esenciálnych mastných kyselín.....	107
7.2.2	Vznik toxických a antinutričných látok.....	107
7.2.3	Zníženie stráviteľnosti a výživovej hodnoty.....	110
7.3	Vplyv tepelných procesov na bielkoviny	111
7.4	Vplyv tepelných procesov na sacharidy	113
7.5	Vplyv tepelných procesov na vitamíny.....	116
7.5.1	Vitamíny rozpustné v tukoch.....	117
7.5.2	Vitamíny rozpustné vo vode	118
7.6	Zmeny ďalších látok počas tepelnej úpravy.....	121
8	Technologická úprava mäsa	123
8.1	Kvalita mäsa	123
8.1.1	Nutričná hodnota mäsa	123
8.1.2	Technologická kvalita mäsa	127
8.1.3	Tepelné spracovanie a kvalita jatočného mäsa	128
8.1.4	Hygienická kvalita a senzorické vlastnosti	129
8.2	Rozdelenie a použitie jednotlivých druhov mäsa	130
8.2.1	Jatočné mäso	130
8.2.1.1	Hovädzie mäso	130
8.2.1.2	Teľacie mäso.....	133
8.2.1.3	Bravčové mäso.....	135
8.2.1.4	Baranie mäso	138
8.2.1.5	Jahňacie, kozľacie a králičie mäso.....	139
8.2.1.6	Konské mäso	140
8.2.3	Hydinové mäso	140
8.2.4	Mäso studenokrvných živočíchov.....	142
8.2.4.1	Ryby	142

8.2.4.2	Kôrovce	144
8.2.4.3	Lastúrniky, mäkkýše a obožživelníky	145
8.2.5	Zverina	146
8.2.6	Úprava jedál z mletého mäsa	148
8.2.7	Úprava vedľajších častí jatočných produktov.....	149
8.2.8	Mäsové a údenárske výrobky	150
9	Bezmäsité jedlá a suroviny na ich prípravu	151
9.1	Obilniny.....	151
9.2	Mlieko a mliečne výrobky.....	155
9.3	Vajcia	156
9.4	Cestoviny	159
9.5	Huby	160
10	Príprava jednotlivých skupín pokrmov	165
10.1	Predjedlá.....	165
10.1.1	Studené predjedlá	165
10.1.2	Teplé predjedlá a medzichody	168
10.2	Polievky	168
10.3	Omáčky	172
10.3.1	Teplé omáčky.....	172
10.3.2	Studené omáčky.....	173
10.4	Rôsol/aspik.....	174
10.5	Pochútkové maslá.....	175
10.6	Prílohy a doplnky k hlavným jedlám	176
10.6.1	Prílohy zo zemiakov	176
10.6.2	Prílohy z múky	179
10.6.3	Prílohy zo zeleniny a ovocia.....	180
10.6.4	Prílohy z ryže	183
10.6.5	Prílohy zo strukovín a strukovinové jedlá.....	183
10.6.6	Prílohy z obilnín	184
10.7	Minútkové jedlá	184
10.8	Múčne jedlá a múčniky	185
11	Svetové gastronómie.....	189
11.1	Rozdelenie svetovej gastronómie	190
11.1.1	Francúzska kuchyňa.....	190
11.1.3	Čínska kuchyňa.....	191
11.1.4	Japonská kuchyňa.....	192
11.1.5	Indická kuchyňa.....	193
11.1.6	Talianska kuchyňa	193
11.1.7	Švajčiarska kuchyňa	195
11.1.8	Belgická kuchyňa.....	196
11.1.9	Holandská kuchyňa.....	196
11.1.10	Škandinávske kuchyne	197
11.1.11	Anglická kuchyňa.....	197
11.1.12	Americká kuchyňa.....	198
11.1.13	Španielska kuchyňa.....	199
11.1.14	Kubánska kuchyňa.....	200

11.1.15	Mexická kuchyňa	200
11.1.16	Nemecká kuchyňa.....	201
11.1.17	Rakúska kuchyňa	202
11.1.18	Česká kuchyňa.....	202
11.1.19	Slovenská kuchyňa.....	203
11.1.20	Maďarská kuchyňa.....	204
11.1.21	Poľská kuchyňa.....	204
11.1.22	Bulharská kuchyňa.....	205
11.1.23	Grécka kuchyňa	206
11.1.24	Ruská kuchyňa.....	207
11.1.25	Arabská kuchyňa.....	208
12	Použitá literatúra.....	209
13	Register.....	213